

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Vladislav Busuioc,
reprezentat de avocatul Borislav Babenco,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Feodor Lazar împotriva lui Vladislav Busuioc cu privire la încasarea datoriei
și a dobânzii de întârziere,

împotriva încheierii din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2r-410/24

PIGD Nr.2-20140897-01-2r-10102024)

Respingerea pripită de către instanța de apel a cererii privind repunerea în termenul de
declarare a apelului, fără a fi analizate toate circumstanțele.

Restituirea neîntemeiată a cererii de apel/încetarea neîntemeiată a procedurii în ordine
de apel, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b), art. 374 alin. (4) lit.a) din Codul de procedură
civilă.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Ciubotaru)
Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

12 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc

Diana Stănilă, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 noiembrie 2020, Feodor Lazar a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladislav Busuioc cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

2. Prin hotărârea din 6 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă Feodor Lazar. S-a încasat de la Vladislav Busuioc în beneficiul lui Feodor Lazar datoria la împrumutul acordat în baza contractului de împrumut (recipisa) din 31 mai 2017 în mărime de 408 500 de dolari SUA și 60 000 de Euro, dobânda de întârziere pentru perioada 1 iunie 2020-1 noiembrie 2020 în mărime de 13 729, 51 de dolari SUA și 2016, 57 de Euro, echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în mărime de 25 000 de lei, cheltuieli pentru asistența juridică în mărime de 5 000 de lei și cheltuieli pentru înștiințare în mărime de 372 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

3. La 15 martie 2023, Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 6 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea apelului în termen, casarea hotărârii instanței de fond și respingerea acțiunii depusă de Feodor Lazar.

4. Prin încheierea din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cerere de repunere în termen a apelului depus de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco și s-a restituit cererea de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal.

5. Prin decizia din 14 februarie 2024 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco, s-a casat încheierea din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza la Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel, în același complet de judecată.

6. Prin încheierea din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de repunere în termen depusă de Vladislav Busuioc,

reprezentat de avocatul Borislav Babenco. S-a restituit cererea de apel declarată de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco, ca fiind depusă în afara termenului legal. S-a încetat procedura în ordine de apel și s-a explicat că nu se mai admite de a se adresa cu o altă cerere de apel.

7. La 26 septembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri prin care cererea de apel să fie repusă în termen.

8. În argumentarea recursului a indicat că încheierea instanței de apel este ilegală și nefondată. La examinarea cererii de repunere în termen, instanța de apel a ignorat constatările Curții Supreme de Justiție relatate prin decizia din 14 februarie 2024. Astfel, prin încheierea contestată, i se încălca accesul la un proces echitabil.

9. A menționat că adresa indicată la materialele dosarului, care ar fi adresa de domiciliu a lui Vladislav Busuioc, este de fapt locul unde ultimul a domiciliat când era student. Respectiv, nefiind informat despre locul și timpul examinării cauzei, neparticipând la examinarea cauzei, Vladislav Busuioc a fost privat de dreptul de a se apăra, de a prezenta probe și de a avea un avocat ales, care să îl reprezinte calificat.

10. A susținut că rezistența cu care se opune instanța de apel de a repune în termen în speță este inaplicabilă, pârținitoare, deoarece Codul de procedură civilă prevede modalitate de repunere în termen.

11. A opinat că au fost aduse suficiente probe pentru a fi repuși în termenul de declarare a apelului, cu o participare reală, cu o apărare sigură. Repunerea în termen va evita o condamnare evidentă la CEDO, pentru încălcarea art. 6 CEDO. Analiza practicii CEDO îi permite să constate că cea mai frecventă condamnare la CEDO, după condiții inumane, este încălcarea dreptului la un proces echitabil prin prisma încălcării dreptului la apărare.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

13. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

14. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

15. Art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată”

16. Art. 100 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

17. Art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală”.

18. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

19. Art. 111 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

20. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

21. Art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.”

22. Art. 116 alin. (1), (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă:

„Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în

ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.”

23. Art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen”.

24. Art. 374 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură civilă:

„După primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că: a) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen sau instanța de apel a respins cererea de repunere în termen.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

25. Completul de judecată atestă că încheierea contestată a fost emisă la 11 iunie 2024 și expediată reprezentantului recurentului, prin intermediul poștei electronice, la 18 septembrie 2024 (f.d.134 verso). Prin urmare, recursul declarat la 26 septembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, se consideră depus cu respectarea termenului de declarare a recursului (f.d.137).

26. Din materialele cauzei rezultă că recursul este formulat împotriva încheierii din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen depusă de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco, și s-a restituit cererea de apel declarată de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco, ca fiind depusă în afara termenului legal. S-a încetat procedura în ordine de apel și s-a explicat apelantului că nu se mai admite de a se adresa cu o altă cerere de apel.

27. Inițial, Completul de judecată menționează că contrar prevederilor legale, instanța de apel nu a delimitat procedura de restituire a cererii de apel de procedura de încetare a apelului și, în final, a emis o încheiere contradictorie, în același timp în partea dispozitivă a încheierii s-a dispus restituirea cererii de apel în baza dispozițiilor art. 369 alin. (1) lit. b), și, totodată, încetarea procedurii în ordine de apel în temeiul art. 374 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură civilă.

28. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind pripită concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului și restituirea apelului

ca fiind tardiv, deoarece circumstanțele referitoare la comunicarea/înștiințarea părții în proces, au fost examinate superficial.

29. În context, instanța de apel nu a reținut argumentul recurentului/apelantului precum că nu a cunoscut despre existența dosarului civil intentat în privința sa, întrucât citațiile expediate pe adresa mun. xxxxx, nu au fost recepționate, odată ce el pe respectiva adresă la acel moment nu locuia. Iar, nerecepționarea de către pârât a corespondenței instanței, inclusiv a celei prin care a fost remisă pârâtului dispozitivul hotărârii contestate, este imputabilă pârâtului, omisiunea acestuia de a asigura o modalitate de recepționare la domiciliul său a corespondenței nefiind opozabilă nici actului de justiție, nici celorlalți participanți la proces.

30. Cu toate acestea, instanța de apel nu a stabilit dacă adresa pârâtului indicată de reclamantul Feodor Lazar în cererea de chemare în judecată - mun. Chișinău, xxxxx, unde au și fost expediate pârâtului citațiile, dispozitivul hotărârii, reprezenta la acel momentul adresa de domiciliu și/sau reședința temporară a pârâtului Vladislav Busuioc. Or, pe lângă respectiva adresă de domiciliu indicată de reclamant în cererea de chemare în judecată, ultimul a menționat că adresa de origine a lui Vladislav Busuioc este or. xxxxx (f.d.4).

31. Mai mult, din conținutul actelor anexate la cererea de apel se atestă ca fiind adrese de domiciliu a recurentului Vladislav Busuioc - xxxxx (f.d.54), precum și mun. Chișinău, xxxxx (f.d.56).

32. În această ordine de idei se reține că, instanța de apel nu a verificat minuțios dacă remiterea citațiilor în adresa pârâtului se încadrează în exigențele legale privind citarea părților, iar, un extras din Registrul de stat al populației care să determine cu certitudine, la momentul examinării cauzei în prima instanță, adresa de domiciliu și/sau reședința temporară a pârâtului Vladislav Busuioc, la materialele cauzei nu se regăsește.

33. Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 din Constituție și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile CEDO și jurisprudenței CtEDO.

34. Astfel, întru acordarea posibilității părților de a-și valorifica pe deplin drepturile procesuale și întru asigurarea unui proces echitabil, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco, de a casa încheierea din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău și

de a restitui cauza în instanța de apel, pentru rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

35. La rejudecare instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele menționate, precum și de prevederile art. 116 alin. (2) din Codul de procedură civilă, conform cărora cererea de repunere în termen se examinează în ședință de judecată (cu convocarea părților), și, reexaminând cauza, să se expună asupra tuturor împrejurărilor, unde să fie clarificată chestiunea legată de domiciliul pârâtului (str. xxxxx sau o altă adresă) la momentul comunicării actelor de procedură de către prima instanță și, drept urmare să emită o soluție legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil. Or, la actele dosarului (f.d.48) există anexată cererea reclamantului Feodor Lazar despre eliberarea titlului executoriu, iar instanța nu a clarificat, prin convocarea în ședință publică, dacă anterior datei de 19 februarie 2023, executorul judecătoresc a întreprins tentative de comunicare lui Vladislav Busuioc a dispozitivului hotărârii din 6 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

36. În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite cererea de recurs depusă de Vladislav Busuioc, reprezentat de avocatul Borislav Babenco.

Casează încheierea din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Feodor Lazar împotriva lui Vladislav Busuioc cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Centru, pentru rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă